

Агрономическ сән медрләр гардвр кедж

намрин тәрә тәрхмн

Мана республикин газр-усна бәәдлд тәргдсн буудян цуг культурмудас намрар тәрсн цагъан гуйрин болн хар гуйрин буудя хамгин ик ургъц өгнә. Эн учрар республикин райодин ик зунь тәрәнә цуг агъугъин 50—60 процентињ намрт тәрнә. Эн джил республикин совхозмудар болн колхозмудар буудяд гидж 141 минъгън гектар газрин агъуд цагъан болн хар буудя тәргдхмн.

Гань иктә республикин газр-усна бәәдлд намрин тәрәнә хар буудя малин хотин сән ургъц өгнә, тегәд эн учр деерәс 118 минъгън гектар газрин агъуд хар буудя тәргдхмн.

Республикин түрүн нүүрин колхозмудар болн совхозмудар намр тәрсн цагъан болн хар тәрән джил болгън, хаврар тәргддг тәрәнәс икәр ургъц өгнә. Улгүрн, Западн райо-на Сталинә нертә колхоз на-мрар тәргддг цагъан буудян ге-ктар болгънас 17,6 центнер буудя авб, хаврар тәргдсн ца-гъан буудя болхла, гектар бол-гънас 14 центнер буудя өгв. Элст балгъсна «Страна Совет-ов» колхозин намрин цагъан буудян гектар болгъна ургъ-цнњ, хаврин тәрәнәс 2—3 цент-нер ик болсмн.

Намрин тәрә тәрлгънд сән оныган тәвдж, 1959 джил ик ургъц авлгыи тетклгън—республикин колхозмудин болн совхозмудин эрkn төр болджана. Намрин тәрәнә ик ургъциг, зугл тәрә тәрлгънә кәдлмшиг агротехническ бәдм чинртәгъ-әр кехлә, авч болхмн. Болв тиим болв чигн кесг колхозмуд болн совхозмуд намрин тәрәнд парт хагългдсн газр белдлгъән, дакад эртәр сулдсн газр хагългъан хашнъгар кедж йовна. Буудяд гидж тәргдджәх на-мрин тәрәнд, түрүн болдж па-

рт хагългдсн газр онцлдж тем-длх кергтә. Эн пар газр бел-длгъиг намрин тәрән эклхәс 10—12 бдр эртәр төгсгх керг-тә.

Намрин тәрәгъән пар биш газрар тәрджәх эдл-ахус, эр-тәс сулдсн газриг хагълн йов-вдж, самлад дакад катогар давталдж белдх зөвтә. Иим газрт тәрхәсн урд багъ гихдән нег дакдж семлгън кергтә. Намрин тәрәг, оратдж, хураг-дсн тәрәнә ормар тәрхләрн, тер газриг хагълхин ормд шуд семлчкәд тәрдж болхмн.

Намрин тәрәнә культурин ик ургъц авхин төлә, тәрәнә сән эkn эрки чинртә болдг. Эн джилин намрин тәрәг райодар батлгдсн зуг сән чинртә экәр тәрх кергтә. Колхозмуд болн совхозмуд сән сорта эк хул-длдж әс гидж сольлдж бел-ддж авх зөвтә. Буудян экнә участкиг, райсемхозас авгдсн йилгъән сән чинртә экәр тәрх-мн. Делгүдән сән сортин бууд-ян экәр тәрлгънд орлгън, энъгин б у о д я н э к а р тәргдсн тәрәнә г е к т а р болгънас 2 — 3 ц е н т н е р буудян ургъц ик болхмн. Нам-рин тәрәнә эkn цеврлгдәд, эк шүүдж хәләлгънә лаборатор-сар хәләгдх зөвтә. Экнә цуг буудя дулан агъарт бүләлгд-әд, әмәр хорлгдх зөвтә. Чинр уга, му экәр тәрхмн биш, агро-техническ эн зокал эвдсн улсиг засгла харгъулджах кергтә.

Эн джил намрин тәрәг шах-м зергләнә болн кирслдж тәрлгънә эв-аргъар келгъиг өргәр бұрдәх кергтә. Прогрес-сивн эн аргъар тәргдсн тәрәнә ургъцин, энъгчн аргъар тәрсн тәрәнә гектар болгънас 2—3,5 центнер ик болна.

Намрин тәрәг ахр, агротех-ническ болзгт тәрх кергтә. Рес-

публикин райодин ик зуугъин тәрлгънә сән гисн болзгн — сентябрь сарин түрүн арвн бдр болджана. Райодин селәнә эдл-ахун инспекцин, колхоз-мудин болн совхозмудин агро-номс эврәннњ дамшитан хәлә-дж, эн джилин бәәдллә ирлц-нъгъүгъяр намрин тәрә тәрл-гънә сән болзг темдлдж бат-лдж авх зөвтә.

Республикин колхозмуд болн совхозмуд, мана газр-усна бәәдлд бас ик ургъц өгдг, на-мрин тәрәнә ичмә тәрлгъиг өр-гджүлх кергтә. Селәнә эдл-ахун танъгъчин управленъ эдл-ахусиг сән сортин ичмәнә экәр теткх зөвтә.

Мана кесг райодин газрин агъуд багъ цастә, болв киитн үвл болна. Намрин тәрәг сәә-нәр үвлзүлхин төлә цас хорш-алгън деер, тәрән намрин бий-днњ үндслдж ургъад, үндсндән эрки кергтә теткмдж хоршахи-күцх кергтә. Тиим бәәдлин на-мрин тәрән, сәәнәр үвлзәд ир-гчдән ик ургъц өгхмн. Намрин тәрәг намрин бийднњ фосфорн болн фосфорн-калийн удоб-реняр теткхлә, сәәнәр ургъ-ад, үндсндән эрки кергтә тет-кмдж элвәр хоршадж чадх-мн.

Намрин тәрәг агротехническ сән чинртәгъяр келгън—мана республикин эдл-ахун эрки чинртә төр болджана. Селәнә эдл-ахун райодин инспекцин специалиствр, цуг колхозмудин болн совхозмудин гардачнр намрин тәрә тәрлгънд агро-техническ заавр-зокалс эс эв-дг болдгар, республикин эдл-ахусин газрин агъу намртан энъгдән кәкрдг болдгар на-мрин тәрәнә цуг кәдлмшән бұр-дәх зөвтә.

Агроном Г. БЕМБИНОВ.